

Gudhjem By- og Museumsforening

Stationsvej 1 • 3760 Gudhjem • info@gudhjemmuseum.dk

Opsamling efter åbent By-gruppemøde – tirsdag d. 29. september 2020

Sted: Gudhjem Svømmehal

Tilstede ca. 22 personer

Mødeleder og ”opsamler”: Hans Jørgen Jensen, fmd. for Gudhjem By og Museumsforening

Dagsorden:

1. *Kort om organisering af Gudhjem By- og Museumsforening*
2. *Der var en gang – om ”Liv i Gudhjem hele året”*
 - *Værdigrundlag, pejlemærker og styrkelse af fællesskab*
3. *Grøn gruppe v/ Sanne*
4. *Trafik og parkering v/ Flemming*
5. *Seneste om Wasteman-projektet v/ HJ*
6. *Gudhjem Bibliotek, Gudhjemhuset og Solstien 1*
7. *Initiativer i 3760 (Øko-Bornholm/Multihuset...andet?)*

Opsamling:

Ad 1) Kort om organisering af Gudhjem By- og Museumsforening

HJ gennemgik kort hvordan GBM's bestyrelse har valgt at fordele arbejdet i bestyrelsen. I grove træk er arbejdet delt i de to overordnede indsats: Museumsdrift og Byforeningsarbejder. Dertil har vi en kommunikationsgruppe, med Hanne Strøby som ansvarlig og én repræsentant fra hver af de to afdelinger som deltagere. Driften af museet rummer – ud over selve udstillingsaktiviteterne, også en lokalhistorisk gruppe, samt alt arbejdet med at vedligeholde bygningerne og de omgivende arealer.

Under by-foreningsarbejdet har vi et par faste arbejdsgrupper. Dels en trafik-gruppe, dels en grøn gruppe, - og derud over behandles spørgsmål vedr. f.eks. ulovlig anvendelse af helårshuse til sommerhusbrug, evt. høringssager omkring den bevarende lokalplan, og andre løbende henvendelser. Med invitationen til indeværende møde lægges der op til at GBM min. et par gange årligt vil invitere til denne slags åbne ”By-gruppe-møder”.

Ad 2) Der var en gang – om ”Liv i Gudhjem hele året”

”Liv i Gudhjem – hele året” stammer fra et by-udviklingsarbejde, der snart er 20 år gammelt. Helt tilbage i 2002-2003 blev der gennemført et større by-udviklingsarbejde med økonomisk støtte fra forskellige fonde. Dette arbejder mandede ud i en slutrapport med en lang række anbefalinger. Grundlæggende blev der fremhævet 4 forskellige indsatsområder, der blev pejlemærker for det videre arbejde i årene derefter: Børn og Unge, tiltrækning af helårserhverv, udnyttelse af områdets stærke kultur, samt ()byens æstetik (bybevaring og forskønnelse).

Resultatet af arbejdet blev en stor byfornyelse med 20 meget konkrete projekter. Herunder f.eks. indretning af ”byens torv” foran Bech's Chokolade, indretning af ”Kranpladsen”, der gik fra at være p-plads til at være område med siddepladser, vi fik en del bænke sat op forskellige steder i byen, Toftevej samt indkørslen til Gudhjem, ”Universitetet” ovenpå biblioteket, osv. osv.

GBM ønsker med aftenens møde at så et frø til en eventuel fornyet proces hen imod en opdatering af byens udviklingsplan. Rigtig mange af de oprindelige ideer blev gennemført, og er projekter, vi i dag stadig har stor glæde af. Men – vi har nu en række nye udfordringer – ikke mindst med en stadig mere massiv trafikbelastning ned igennem byen.

Efter intro blev der lagt op til en kort omgang ide-generering, hvor alle blev opfordret til at komme med udsagn indenfor følgende 3 temaer:

- **Værdier:** Hvilke værdier synes du vores lokalsamfund kendetegnes ved – eller bør kendetegnes ved?
- **Pejlemærker:** Hvis GBM skal udpege nogle særlige pejlemærker at arbejde ud fra – hvad kunne det da være?
- **Fællesskab:** Hvordan styrker vi fællesskabet i byen?

Helt uden filter nævnes i det flg. de input der kom på tavlen

Input til Værdi-grundlag:

- Museer, Biograf, Skærgård, Natur, Pittoreske huse, Engagerede indbyggere, Kulturtilbuddene
- Bil- Bus- og Motorcykelfri By
- Skærgårdshavn, Bjergby, Geografi
- Bjergby med omfartsvej, Bør opleves til fods om sommeren fremover. – I Melsted er der også omfartsvej!
- Inklusion, rummelighed, fællesskab
- Vi er en bjergby. Kun én lige gade. Masser af afkroge og lommer, stier og trapper. Klipper alle vegne.
- Et lille aktivt samfund med engagerede borgere. Både privat og i fælles anliggender.
- Gudhjem – DK's eneste bjergby. Vi har natur og klipper og den bynære natur.
- Vi ønsker mindre trafik-kaos. Bevarelse af steder for fodgængere.
- Byen Gudhjem rummer mulighed for en høj livskvalitet. Byens skønhed bør have bedre vilkår til gavn for dens beboere.
- Fællesskab og stilhed
- Bjergby. Natur og klipper der går ned til havet som samler

Input til pejlemærker:

- Mindre forvirring i Brøddegade
- Liv hele året - Børneliv
- Højere grad af turistspredning på Bornholm (Tejn, Hasle og Nexø)
- Velkomst til nye i byen – til foreningslivet
- Styr på pirathuse, ulovlig skiltning, ulovlig brug af offentlige arealer
- Evt. etablere paraplyorganisation inkl. erhvervsforeningen – sammen med GBM
- Tilskud fra kommunen til Gudhjem, som én af de 5-6-7 turistikonere på øen
- Gøre det mere attraktivt for børnefamilier
- Børnefamilier – Velkommen til byen – Hvad sker der i Gudhjem – alt slås op på Facebook-gruppen
- Stilhed udenfor sæsonen. Sæson modsat den larmende/invaderende trafik

- Uformelle mødepladser, legplads, sand på strand ved Nørresand
- Ingen parkering midt på by-stierne, da der fremtidigt er vigtigt med alternative veje/stier
- Tomme huse
- Overblik over byens grønne oaser – hvem plejer disse?
- I forhold til det videre arbejde: Styr på trafik og parkering. Belastning. Investering/P-anlæg (BRK) – Ansvar
- Bæredygtig turisme i bred forstand
- Ikke butik – udstilling ned ad Brøddegade. Minus Busser

Input til fællesskab:

- Fællesskab kan styrkes hvis man er mindre kynisk og egoistisk med smalt tunnelsyn og bedre dialog. Bredere hensyn.
- Udendørs aktiviteter. Digital kalender. – Facebook mm.
- Vigtigt i fremtiden: Trafik, piratboliger, børneliv, formandsmøde, opdateringer fra grupper på FB-Gudhjemgruppen
- Flere små samlingssteder – ex. borde og bænke
- Lave platforme hvor man kan mødes og debattere
- Kreative dialoger – pleje af grønne områder-gruppe.
- Biblioteket – kommunikation – Multihuset Østerlars
- Indarbejdelse af yngre indbyggere i arbejdet
- Ved at få kommunen til at træde i karakter med at løse borger-/erhvervsinteresser
- Etablering af "Formandsudvalg" med byens foreninger – øger dialogen
- Leg og liv i Gudhjem. – Flere Lege/motions faciliteter og mødesteder

HJ rundede af med at glæde sig over engagementet og love at alle input vil blive taget med i det videre arbejde i by-foreningen.

Ad 3) Grøn gruppe v/ Sanne

Sanne Bloch orienterede om arbejdet i den grønne gruppe. En gruppe der først og fremmest har fokus på den bynære natur – herunder f.eks. bevarelse af de grønne stier og små smutveje, som fremhævet i byens bevarende lokalplan. Et gennemgående redskab har været at få sat navne og skilte på stierne. Dermed opnås kendskab til disse, og samtidig bliver det nemmere at navigere rundt. Et andet område er at sikre, at der tages vare på såvel fredede arealer som på andre grønne områder i nærområdet, - herunder ikke mindst at være i løbende dialog med kommunens landskabsforvaltning for at sikre, at der bliver taget hånd om den almindelige pleje af byens grønne områder. Heldigvis har kommunen på det punkt været rimeligt lydhør, når der fremsættes ønsker om at få slået græsset i Holkadalen, ekstra naturpleje af Prinsessehaven, tilgroning af Åsen, osv.

Den Grønne gruppe er åben for interesserede. Kontakt Sanne hvis du er interesseret.

Ad 4) Trafik og parkering v/ Flemming

Trafikken i byen er nok den længst levede diskussion, vi har haft og stadig har. Sommerens trafikale situation var på sin vis anderledes end foregående år, grundet et forår, hvor der var stor usikkerhed omkring turistsæsonen. Så kom sommeren med færre busser, men rekordmange personbiler. Trafikgruppens koordinator – Flemming Willum Nielsen - fortalte om arbejdet i By-

foreningens regi. By-foreningen er af den opfattelse, at så meget som muligt af trafikken ned igennem byen skal undgås. Byens erhvervsliv er nervøse for, at det vil komme til at gå ud over omsætningen, - og er særligt bekymrede for de turister, der er dårligt gående og ude af stand til at gå ned og op fra F24 til havnen. Derfor har by-foreningen fremsat et ønske om at supplere en delvis bilfri by med en shuttle-bus-løsning, der kan fragte de dårligst gående ned og op. Flemming viste også en enkelt skitse, der omhandlede en borgers ide om at etablere en minimal vendeplads nedenfor Serpentinevejen med tanke på, om man kunne få busser til at køre ned – sætte passagerer af og køre op igen – uden at skulle igennem byen. Et forslag, der ikke er uden problemer. En række tiltag er vi dog enige om – sammen med erhvervsforeningen, - og de punkter, hvor vi er enige står vi sammen om at fremføre overfor Bornholms Regionskommune. Vores slogan er at *Gudhjem bør opleves til fods*.

Ad 5) Seneste om Wasteman-projektet v/ HJ

Wasteman er et projekt, som BOFA er ansvarlig for. Wasteman indgår i et fælles internationalt projekt, hvor man arbejder med ressourcehåndtering og brugeradfærd. På Bornholm har BOFA udvalgt Pedersker og Gudhjem som test-områder. Gudhjem er valgt fordi BOFA ser vores by – med de mange snævre gader, – som et område med særlige udfordringer i forbindelse med indsamling af affald. Derfor vil man gerne kombinere projektets hovedformål, som handler om vores evne og vilje til at sortere vores affald, med de særlige udfordringer der er med at komme rundt i byen med de store skraldebiler. Projektet skulle have været gennemført i maj-juni, - men var udsat til start i oktober grundet corona'en. Resultaterne fra Pedersker og Gudhjem vil blive anvendt i BOFA's fremtidige arbejde for *at se affald som ressourcer*.

Ad 6) Gudhjem Bibliotek, Gudhjemhuset og Solstien 1

HJ orienterede om kommunens idé kaldet "kloge m2". For mere end 2 år siden igangsatte forvaltningen en proces, hvor målet var at komme af med såkaldte overflødige m2. Man ønskede angiveligt at komme øen rundt – og havde så besluttet at starte i Gudhjem, hvor man mente, at de ledige m2 på det tidligere plejehjem, Solstien 1, kunne rumme aktiviteterne biblioteksfunktion, universitets mødelokaler og Gudhjemhuset samlede aktiviteter. Byforeningen udtrykte fra start meget stor skepsis overfor disse ideer, - og først og fremmest var vi stærkt imod flytningen af biblioteket. En historisk og yderst velfungerende bygning, hvor der er lys og liv hele året – i den nedre del af byen. Men også flytningen af Gudhjemhusets aktiviteter havde vi svært ved at se logikken i. Hele øvelsen var fra kommunen angiveligt et spørgsmål om at spare penge, og især på det punkt kunne vi slet ikke se logikken. Gudhjemhuset og biblioteket koster årligt ca. 200.000 kr. at drifte, - mens omkostningen ved de ledige m2 på det gamle plejehjem angiveligt skulle koste ca. 500.000 kr. årligt.

Vi mente – og mener stadig – at de overflødige m2 på Solstien 1, bør renoveres og indrettes til lejeboliger. Der er en stadig stor efterspørgsel efter netop lejeboliger i vores lokalområde. Derved vil man kunne opnå størst besparelse, og størst tilfredshed for de fleste.

Ad 7) Initiativer i 3760 (Øko-Bornholm/Multihuset...andet?)

HJ omtalte kort et par andre initiativer i nærområdet, som han mente kunne være interessante at holde øje med – og evt. involvere sig i. Med kobling til "Gaarden" – Bornholms regionale madkulturhus (Melsted Gaard) er der ved at blive søsat et projekt kaldet Økobornholm A/S. Foreningen ØkoBornholm, Danmarks Naturfredningsforening afd. Bornholm og LAG-Bornholm er

gået sammen om at etablere et aktieselskab, der har til formål at købe en ejendom med noget jord, der vil blive udbudt til forpagtning. Håbet er at kunne tiltrække unge, evt. nyuddannede økologiske landmænd til Bornholm. "Gaarden" har i forvejen en del jord, der kan lånes via en såkaldt plejeaftale. Her vil man kunne starte op som "imarksætter" (en iværksætter der starter op på marken ☺), og få fuld adgang til "Gaarden's" bornholmske madkulturnetværk. (Se mere her: økobornholm.dk)

Multihuset ligger godt nok i Østerlars, men ikke desto mindre er der rigtig mange spændende ting, der foregår blot 5 min.'s kørsel fra Gudhjem. Og – ikke mindst er Multihuset – den tidligere Østerlars-Gudhjem skole – fuld af ledige m², hvor der kan tænkes at komme gang i såvel et øget foreningsliv – som eksempelvis et lokalt mini-erhvervshus. HJ ser gerne, at der kommer øget fokus på samarbejdet med de andre lokalsamfund i 3760-området.